

Forskrift om nasjonal sertifisering av luftfartøy

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Forskriften fastsetter nasjonale krav til utstedelse av luftdyktighetsbevis og første gangs utstedelse av N-ARC for bemannede luftfartøy.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder for bemannet luftfartøy som ikke reguleres av det felleseuropeiske regelverket for luftfartøy gjennom typesertifikat utstedt eller validert av EASA eller Specific Airworthiness Specification utstedt av EASA.

Forskriften gjelder for import av amatørbygd luftfartøy som har vært luftdyktig. Forskriften gjelder ikke for mikrofly og luftfartøy som kun brukes til statsluftfart.

§ 3 Definisjoner

I denne forskrift forstås med:

- a. *luftfartøy i normalklassen*: luftfartøy som oppfyller kravene i et typesertifikat og som har en typesertifikatholder.
- b. *luftfartøy i eksperimental-klassen*: luftfartøy som ikke har et gyldig typesertifikat, eller som fraviker kravene i et typesertifikat, eller ikke oppfyller kravene i et typesertifikat.
- c. *typesertifikat*: dokument utstedt av en stat eller luftfartsmyndighet som spesifiserer konstruksjonen av en luftfartøytype, motor eller propell
- d. *luftdyktighetsbevis*: fellesbetegnelse for luftdyktighetsbevis og særskilt luftdyktighetsbevis
- e. *luftdyktighetspåbud*: påbud som beskriver tiltak som må utføres eller begrensninger som må iverksettes for at flymateriellet er luftdyktig.
- f. *N-ARC*: nasjonal ARC (Airworthiness Review Certificate)
- g. *N-Part-145*: Part-145 som har avgitt selverklæring etter forskrift (dato) om kontinuerlig luftdyktighet for nasjonalt sertifiserte luftfartøy, nasjonal Part-145.
- h. *N-CAMO*: CAMO (Continuing Airworthiness Management Organisation) som har avgitt selverklæring etter forskrift (dato) om kontinuerlig luftdyktighet for nasjonalt sertifiserte luftfartøy, nasjonal CAMO.
- i. *N-CAO*: CAO som har avgitt selverklæring etter forskrift (dato) om kontinuerlig luftdyktighet for nasjonalt sertifiserte luftfartøy, nasjonal CAO.

Kapittel 2. Søknad om luftdyktighetsbevis

§ 4 Forhåndskonferanse

Enhver har rett til å be om en forhåndskonferanse for å få en vurdering av om et luftfartøy vil kunne oppnå luftdyktighet. Luftfartstilsynet skal så langt det er mulig tilby slik forhåndskonferanse senest tre uker etter å ha mottatt henvendelsen.

§ 5 Søknad

Søknad om luftdyktighetsbevis for luftfartøy må ha vedlagt:

- a. beskrivelse av luftfartøyets opprinnelse og dokumentasjon for brukshistorikk
- b. liste over teknisk og operativ status
- c. plan for å oppnå luftdyktighet

- d. flygehåndbok
- e. tidligere luftdyktighetsbevis eller eksportluftdyktighetsbevis dersom luftfartøyet er importert og dette er utstedt av eksportlandet
- f. konstruksjons- og produksjonsattest dersom luftfartøyet er en replika
- g. byggejournal eller annen dokumentasjon for byggeprosess dersom luftfartøyet er amatørbygget
- h. vedlikeholdsrapport

Med replika menes en kopi av en luftfartøytype med opprinnelig design fra før 1. januar 1955, hvor produksjonen av luftfartøytypen opphørte før 1. januar 1975, og den strukturelle designen er lik den opprinnelige.

Luftfartstilsynet kan kreve ytterligere dokumentasjon.

§ 6 Språk

Søknader og dokumentasjon som skal fremlegges for Luftfartstilsynet må være på et skandinavisk språk eller engelsk.

§ 7 Vedlikeholdsrapport

Vedlikeholdsrapport som bekrefter luftdyktighet kan utstedes av

- a. N-Part-145, N-CAMO eller N-CAO,
- b. vedlikeholdsordning for luftfartøyet, jf. forskrift (dato) om kontinuerlig luftdyktighet for nasjonalt sertifiserte luftfartøy § 9 eller
- c. luftdyktighetsgransker, jf. forskrift om kontinuerlig luftdyktighet for nasjonalt sertifiserte luftfartøy § 18 første ledd.

En vedlikeholdsrapport må ikke være utstedt mer enn 30 dager før søknadstidspunktet.

§ 8 Besiktigelse

Luftfartstilsynet skal gjennomføre besiktigelse av luftfartøyet. Luftfartstilsynet kan i særlige tilfeller unnlate å gjennomføre besiktigelse.

§ 9 Teknisk kontrollflyging

Luftfartstilsynet kan kreve at det gjennomføres teknisk kontrollflyging for å verifisere luftdyktighet. Teknisk kontrollflyging skal gjennomføres av fartøysjef med erfaring fra tilsvarende operasjoner.

§ 10 Prøveflyging

Luftfartstilsynet kan kreve at det gjennomføres prøveflyging, jf. §§ 36-43.

§ 11 Særskilt flygetillatelse for teknisk kontrollflyging eller prøveflyging

Luftfartstilsynet kan utstede særskilt flygetillatelse for teknisk kontrollflyging eller prøveflyging. Luftfartøyet må være registrert i Norges luftfartøyregister.

Særskilt flygetillatelse kan kun benyttes til flyging som inngår som ledd i den tekniske kontrollflygingen eller prøveflygingsprogrammet. Enhver annen flyging er forbudt.

§ 12 Luftdyktighetsbevis

Luftfartstilsynet skal utstede luftdyktighetsbevis for luftfartøy i normalklassen når luftfartøyet etter en konkret vurdering anses som luftdyktig. Vurderingen skal gjøres på grunnlag av luftfartøyetes tekniske dokumentasjon og de opplysninger som fremkommer gjennom eventuell besiktigelse.

§ 13 Særskilt luftdyktighetsbevis

Luftfartstilsynet utsteder særskilt luftdyktighetsbevis for luftfartøy i eksperimentalklassen når luftfartøyet etter en konkret vurdering anses som luftdyktig. Vurderingen skal gjøres på grunnlag av luftfartøyetes tekniske dokumentasjon og de opplysninger som fremkommer gjennom eventuell besiktigelse.

Luftfartstilsynet utsteder særskilt luftdyktighetsbevis, amatørbygd, for importert amatørbygd luftfartøy når luftfartøyet etter en konkret vurdering anses som luftdyktig. Vurderingen skal gjøres på grunnlag av luftfartøyet tekniske dokumentasjon og de opplysninger som fremkommer gjennom eventuell besiktigelse.

Luftfartstilsynet kan når det er nødvendig av hensyn til flysikkerheten, fastsette operative eller tekniske begrensninger i særskilt luftdyktighetsbevis.

§ 14 *Første gangs utstedelse av N-ARC*

Luftfartstilsynet utsteder første gangs N-ARC basert på vedlikeholdsrapporten.

§ 15 *Gyldighet av luftdyktighetsbevis og særskilt luftdyktighetsbevis*

Luftdyktighetsbevis eller særskilt luftdyktighetsbevis er gyldig så lenge det foreligger en N-ARC og kravene til vedlikehold og kontinuerlig luftdyktighet opprettholdes.

§ 16 *Støysertifikat*

Luftfartstilsynet skal utstede støysertifikat når luftfartøyet etter en konkret vurdering anses for å tilfredsstille relevante støykrav. Søknad om støysertifikat må ha vedlagt kopi av luftfartøyet tidligere støysertifikat eller målerapport.

Støysertifikatet er ikke lenger gyldig hvis det utføres modifikasjon på luftfartøy, motor eller propell som påvirker støyverdien.

§ 17 *Søknad om særskilt flygetillatelse for enkeltflyging*

For luftfartøy som er teknisk luftdyktig, kan det søkes om særskilt flygetillatelse for enkeltflyging. Søknaden kan bare innvilges hvis det er sannsynliggjort at flygingen kan gjennomføres på en sikker måte.

Særskilt flygetillatelse gjelder kun for én eller flere bestemte flyginger, med nødvendige mellomlandinger, og kun i norsk luftrom. Luftfartøyet må være registrert i Norges luftfartøyregister og være forsikret etter luftfartsloven § 11-2. Det må foreligge attest i teknisk journal for at luftfartøyet har teknisk luftdyktighet for den aktuelle flygingen.

Søknaden må inneholde

- a. beskrivelse av flygeplan
- b. tidsperiode for når tillatelsen skal benyttes
- c. redegjørelse for årsaken til at tillatelse til enkeltflyging er nødvendig
- d. redegjørelse for kompenserende tiltak for å sikre teknisk luftdyktighet for den aktuelle flygingen
- e. informasjon om operative begrensninger

Kapittel 3. Krav til luftfartøy, komponenter, deler og utstyr

§ 18 *Luftdyktighet*

Et luftfartøy er luftdyktig når dets design, konstruksjon og vedlikehold er slik at det kan opereres trygt. Det skal legges til grunn relevante anerkjente standarder.

§ 19 *Luftdyktighet for motor, propell og kritiske komponenter som er tiltenkt montert i et luftfartøy*

Motor, propell og kritiske komponenter som er tiltenkt montert i et luftfartøy, må oppfylle fabrikantens spesifikasjoner til luftdyktighet før montering i et luftfartøy. Med kritiske komponenter skal forstås komponenter, deler og utstyr som er avgjørende for luftdyktigheten.

§ 20 *Dokumentasjon av luftdyktighet for komponenter*

For gangtidskomponenter og kritiske komponenter må det kunne dokumenteres luftdyktighet i form av:

- a. fabrikantens produksjonsattest, eller en vedlikeholdsattest,
- b. merking som er intakt og lesbar,
- c. teknisk journal med bruks- og vedlikeholdshistorikk,
- d. vedlikeholdsprogram, inkludert fabrikantens anbefalte program for lagring, eller annen prosedyre for lagring basert på en anerkjent standard,
- e. alle relevante luftdyktighetspåbud må være utført,
- f. alle relevante ICA (Instructions for Continuing Airworthiness) må være utført, og
- g. Service Letters og Service Bulletins skal være vurdert og eventuelt ivaretatt.

§ 21 *Luftdyktighet for råmaterialer og forbruksmateriell*

Råmaterialer og forbruksmateriell som skal brukes i et luftfartøy eller i komponenter, deler og utstyr til bruk i et luftfartøy, skal samsvare med godkjent materialspesifikasjon for formålet.

§ 22 *Dokumentasjon ved egenproduksjon*

Ved egenproduksjon av deler til luftfartøy må det kunne dokumenteres at design-, produksjons- og materialstandard er fulgt.

§ 23 *Identifikasjon*

I et luftfartøy skal luftfartøy, motor, propell og gangtidskomponenter være identifisert og merket med opplysninger om typebetegnelse og serienummer.

§ 24 *Flygehåndbok*

Det skal foreligge en oppdatert flygehåndbok som beskriver luftfartøyets

- a. tekniske og operative prosedyrer, inkludert sjekklister
- b. begrensninger
- c. merking og skilter
- d. instrumenter og utstyr
- e. operasjonsparametere

§ 25 *Vekt og balanse*

Maksimal avgangsmasse (MTOM) for et luftfartøy skal ikke avvike fra verdien oppgitt i flygehåndboken. Luftfartøyets vekt og balanse må til enhver tid være i samsvar med luftfartøyets konfigurasjon.

§ 26 *Merking og skilt*

Luftfartøyet skal ha merking og skilter i samsvar med flygehåndboken. Der nødfallskjerm (airframe emergency parachute) er installert, skal luftfartøyet merkes i henhold til anerkjent standard. I tillegg skal

- a. alle håndtak eller låser for åpning og lukking av cockpit og kabin være merket innvendig og utvendig, inkludert med operasjonsretning for nødbruk
- b. fyllingspunkter for drivstoff være merket og angi drivstofftype
- c. bagasjerom være merket med maksimal vekt

§ 27 *Merking av luftfartøyet – tilleggskrav for luftfartøy i eksperimental-klassen*

Luftfartøyet skal være merket med ordet EXPERIMENTAL i minst 30 mm høye latinske bokstaver uten ornamentering. Ordet skal være leselig ved ombordstigning.

Luftfartøyet skal være utstyrt med varselskilt godt synlig for alle om bord. Teksten skal skrives med store bokstaver, på norsk og engelsk, og skal være:

ADVARSEL

DETTE LUFTFARTØYET ER KLASSIFISERT SOM EKSPERIMENTAL OG HAR IKKE

VERIFISERT KRAVENE TIL LUFTDYKTIGHET I NORMALKLASSEN

OCCUPANT WARNING

THIS AIRCRAFT IS CLASSIFIED AS EXPERIMENTAL AND DOES NOT MEET THE VERIFIED REQUIREMENTS SET FOR NORMAL CLASS AIRWORTHINESS.

§ 28 *Luftdyktighetspåbud mv.*

Alle relevante luftdyktighetspåbud for luftfartøytypen og operasjonen skal være oppfylt.

Alle relevante Service Letters og Service Bulletins skal være vurdert og eventuelt ivaretatt.

For tidligere militære luftfartøy må alle luftdyktighetskrav fastsatt av militær myndighet eller produsent fortsatt oppfylles. Dersom luftfartøyet har vært registrert sivilt tidligere, må i tillegg luftdyktighetskrav fastsatt av sivil luftfartsmyndighet i tidligere registreringsland være oppfylt. Relevante servicebulletins skal være utført.

§ 29 *Støykrav*

Støykrav fastsatt i ICAO Anneks 16, Volume 1, åttende utgave, juli 2017 gjelder tilsvarende så langt de passer.

Luftfartøy som oppfyller kravene til unntak fastsatt i ICAO Anneks 16, Volume I, åttende utgave, juli 2017 er unntatt fra støykravene og kravet om støysertifikat. Det kan søkes om støysertifikat for luftfartøy som oppfyller kravene til unntak. Støykravene skal da legges til grunn tilsvarende så langt de passer.

§ 30 *Tidligere militære luftfartøy*

Det er ikke tillatt med utskytningssete i tidligere militære luftfartøy.

Kapittel 4. Modifikasjon og reparasjon

§ 31 *Modifikasjon og reparasjon*

Bestemmelsene i dette kapitlet gjelder for alle modifikasjoner og reparasjoner av luftfartøy, komponenter, deler og utstyr.

§ 32 *Klassifikasjon av modifikasjoner og reparasjoner*

Modifikasjoner og reparasjoner skal klassifiseres som større eller mindre. Klassifikasjoner skal inngå som del av dokumentasjonen for den aktuelle modifikasjonen eller reparasjonen.

En større modifikasjon er en endring av flymateriell som har en effekt på vekt og balanse, operative egenskaper, strukturell styrke, ytelse eller andre egenskaper som kan påvirke flymateriellets luftdyktighet eller miljødyktighet. En mindre modifikasjon er en annen endring av flymateriell enn en større modifikasjon.

En større reparasjon er en utbedring av skade som har en effekt på vekt og balanse, operative egenskaper, strukturell styrke, ytelse eller andre egenskaper som kan påvirke flymateriellets luftdyktighet eller miljødyktighet. En mindre reparasjon er en annen utbedring av skade enn en større reparasjon.

§ 33 *Mindre modifikasjoner og reparasjoner*

Mindre modifikasjoner og reparasjoner kan gjennomføres uten godkjenning. For mindre modifikasjoner og reparasjoner skal konstruksjon og valg av materialer, deler og komponenter følge anerkjente standarder.

§ 34 *Større modifikasjoner og reparasjoner*

Større modifikasjoner og reparasjoner kan ikke påbegynnes før dokumentasjonen er godkjent av Luftfartstilsynet. Søknad om godkjenning må inneholde

- a. teknisk spesifikasjon av konstruksjonen
- b. status for luftfartøyet og det arbeidet som skal utføres
- c. samsvarsmatrise som spesifiserer standardene som ligger til grunn for konstruksjonen og hvordan disse er oppfylt
- d. informasjon om ansvarlig konstruktør

Luftfartstilsynet kan kreve ytterligere dokumentasjon. Luftfartstilsynet kan kreve at det gjennomføres prøveflyging. Luftfartstilsynet kan sette vilkår for godkjenningen.

§ 35 *Veiing*

Ved modifikasjon eller reparasjon som kan påvirke luftfartøyets vekt og balanse, skal veiing av luftfartøyet gjennomføres.

Kapittel 5. Prøveflyging

§ 36 *Prøveflygingsprogram*

Der det er krav om gjennomføring av prøveflyging skal det utarbeides et prøveflygingsprogram. Prøveflygingsprogrammet kan bestå av en eller flere prøveflyginger. Prøveflygingsprogrammet skal inneholde de operasjoner og konfigurasjoner som er nødvendig slik at det kan fastslås om luftfartøyets ytelse og egenskaper er i tråd med flygehåndboken. Der fabrikanten har utarbeidet et prøveflygingsprogram, skal programmet være basert på dette.

Prøveflygingsprogrammet skal oppgi prøveflyger og om det er nødvendig med besetning for gjennomføring av prøveflygingen.

Prøveflygingsprogrammet skal angi hvor prøveflygingen skal finne sted.

§ 37 *Søknad*

Søknad om godkjenning av prøveflygingsprogram og særskilt flygetillatelse for prøveflyging må ha vedlagt vedlikeholdsrapport. Søknaden må i tillegg inneholde

- a) prøveflygingsprogrammet
- b) risikovurdering som inkluderer operative og tekniske forhold
- c) oppdaterte masse- og balanseberegning
- d) oppdatert status for komponenter
- e) flygehåndbok som skal ligge til grunn for prøveflygingen
- f) vedlikeholdsprogram som skal ligge til grunn for prøveflygingen
- g) status for relevante luftdyktighetspåbud

§ 38 *Besiktigelse*

Luftfartstilsynet skal gjennomføre besiktigelse av luftfartøyet.

Ved besiktigelsen skal eier, prøveflyger og representant som er ansvarlig for luftdyktighet være til stede. Besiktigelsen må kunne gjennomføres i egnet arbeidsmiljø.

§ 39 *Godkjenning av prøveflygingsprogram*

Luftfartstilsynet godkjenner etter en konkret vurdering det fremlagte prøveflygingsprogrammet. Det skal særlig legges vekt på type luftfartøy, bakgrunnen for prøveflygingen, risikovurderingen, prøveflygerens kvalifikasjoner og besiktigelsen.

Luftfartstilsynet kan hvor det er nødvendig av hensyn til flysikkerheten gjøre endringer i prøveflygingsprogrammet, inkludert å fastsette ytterligere begrensninger eller krav til prøveflygingen.

§ 40 Særskilt flygetillatelse for prøveflyging

Luftfartstilsynet kan utstede særskilt flygetillatelse for prøveflyging med varighet inntil 6 måneder. Særskilt flygetillatelse for prøveflyging kan bare utstedes for luftfartøy som er registrert i Norges luftfartøyregister.

Særskilt flygetillatelse for prøveflyging kan kun benyttes til flyging som inngår som ledd i prøveflygingsprogrammet. Enhver annen flyging er forbudt.

§ 41 Gjennomføring av prøveflyging

Prøveflyger må ha tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter for den prøveflygingen som skal gjennomføres. Kun prøveflyger som har gitt selverklæring til Luftfartstilsynet kan gjennomføre prøveflyging.

Prøveflyging skal utføres om dagen og etter visuelflygeregler (VFR).

Prøveflygingen skal for øvrig kun gjennomføres på de steder og i det område som er angitt i prøveflygingsprogrammet. Det er ikke tillatt å fly over tettsteder eller folkeansamlinger.

Prøveflyging kan bare gjennomføres når det foreligger forsikring i samsvar med luftfartsloven § 11-2.

§ 42 Avsluttet prøveflyging

Alle avvik fra normale verdier for tekniske og operative parametere som oppdages gjennom prøveflygingen må lukkes før prøveflygingsprogrammet kan avsluttes.

Etter avsluttet prøveflyging skal oppdatert informasjon innarbeides i flygehåndboken, vedlikeholdsprogrammet og luftfartøyets merking.

Prøveflyger skal utarbeide en prøveflygingsrapport.

§ 43 Gjenopptakelse av prøveflygingsprogram

Hvis hensynet til flysikkerheten krever det, kan Luftfartstilsynet ta opp igjen et prøveflygingsprogram og kreve at det gjennomføres nye prøveflyginger i tillegg til de som allerede er utført.

Kapittel 6. Tilbakekall og overtredelsesgebyr

§ 44 Tilbakekall av særskilt flygetillatelse for prøveflyging

Hvis det foreligger opplysninger eller omstendigheter som tyder på at vilkårene i den særskilte flygetillatelsen for prøveflyging eller bestemmelsene i denne forskriften er brutt, kan Luftfartstilsynet endre og om nødvendig tilbakekalle en særskilt flygetillatelse for prøveflyging. Det samme gjelder hvis det foreligger opplysninger som kan tyde på at luftfartøyet ikke har slike egenskaper at prøveflyging kan gjennomføres innenfor risikovurderingen.

§ 45 Tilbakekall av luftdyktighetsbevis eller særskilt luftdyktighetsbevis

Luftfartstilsynet kan tilbakekalle luftdyktighetsbevis eller særskilt luftdyktighetsbevis dersom

- a. flygehåndbok og vedlikeholdsprogram ikke holdes oppdatert
- b. luftfartøyet har modifikasjoner eller reparasjoner som ikke er utført eller dokumentert etter de krav som gjelder
- c. luftfartøyets vedlikehold ikke er utført eller dokumentert etter de krav som gjelder

Hvis det foreligger opplysninger som tyder på at luftdyktighetsbevis eller særskilt luftdyktighetsbevis må tilbakekalles, kan Luftfartstilsynet midlertidig tilbakekalle luftdyktighetsbeviset eller det særskilte luftdyktighetsbeviset mens saken utredes.

§ 46 *Overtredelsesgebyr*

Luftfartstilsynet kan gi pålegg om overtredelsesgebyr etter luftfartsloven § 13 a-5 for brudd på §§ 11 andre ledd, 26, 27, 28, 30, 34, 35 og bestemmelsene om prøveflyging i kapittel 5.

Kapittel 7. Ikrafttredelse og overgangsregler

§ 47 *Ikrafttredelse og oppheving av forskrifter*

Forskriften trer i kraft 1. juli 2021. Fra samme tidspunkt oppheves

- a. forskrift 19. juli 1993 nr. 4047 om begrensnng av støy og utslipp fra sivile luftfartøyer
- b. forskrift 24. februar 2004 nr. 434 om luftfartøyers masse og balanse, (BSL B 1-3)
- c. forskrift 24. februar 2004 nr. 468 om dokumentasjon knyttet til luftdyktighet, (BSL B 1-1)
- d. forskrift 19. januar 2007 nr. 59 om tekniske krav mv. til luftfartøy som er unntatt fra EASA-forskriften (BSL B 2-6).

§ 48 *Overgangsregler*

Luftfartøy som allerede er luftdyktig før denne forskriftens ikrafttredelse, må merkes i samsvar med bestemmelsene i § 27 innen 1. januar 2023.

Luftfartstilsynet skal for luftfartøy som er luftdyktig ved denne forskriftens ikrafttredelse, utstede luftdyktighetsbevis etter §§ 12 eller 13 samtidig som Luftfartstilsynet utsteder første gangs utstedelse av N-ARC, jf. forskrift (dato) om kontinuerlig luftdyktighet for nasjonalt sertifiserte luftfartøy § 19 andre ledd.